

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

PBL kunskapsbanken

– en handbok om plan- och bygglagen

Boverkets ÖP-modell version 1.0

2020-01-27

Innehåll

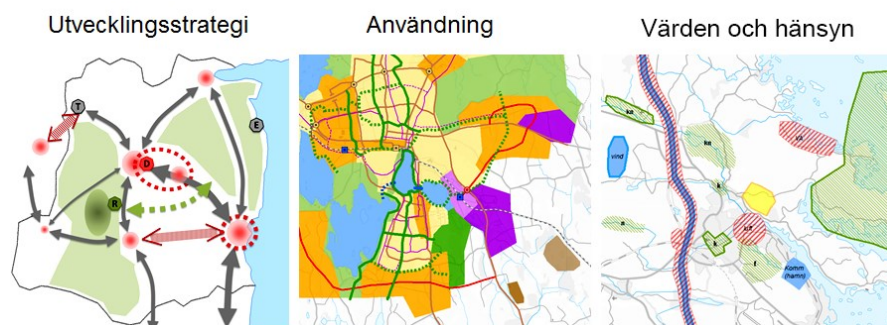
22	Boverkets ÖP-modell version 1.0
24	Utvecklingsstrategi
27	Användning
33	Värden och hänsyn

Boverkets ÖP-modell version 1.0

Boverket presenterar här en första version av sin begreppsmodell för översiktlig- och regional planering. Modellen kommer fortsätta att utvecklas utifrån de erfarenheter som görs i den praktiska användningen.

En översiktsplan ska ange såväl en långsiktig och övergripande utvecklingsstrategi som grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden och vilka hänsyn som bör tas till allmänna intressen. Områden av riksintresse ska anges särskilt. Planen ska också ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Mer om planens funktion och innehåll på sidorna [Översiktsplanens funktion](#) och [Översiktsplanens innehåll](#).

Plan- och bygglagens krav på ställningstaganden i översiktsplanen fördelas i modellen på tre aspekter. Läs mer om de olika aspekterna i menyn.

Bilden visar exempel på hur de tre olika aspekterna kan se ut. Illustration: Boverket

Övergripande struktur med tre aspekter

[Utvecklingsstrategi](#)

Övergripande utvecklingsstrategier och regionala samband.

- **3 grundläggande strukturer** med redovisning av nod-stråk-område.

[Användning](#)

Grunddragen i mark- och vattenanvändning samt byggd miljö.

- Kommunövergripande nivå: Områdesanvändning med **6 övergripande områdestyper**.
- Fördjupad nivå: Preciserad användning enligt lista med markanvändningstyper. Anges med stor bokstav.

[Värden och hänsyn](#)

Hur kommunen tillgodoser allmänna intressen, MKN och riksintressen.

- **4 värde- och hänsynskategorier** kopplade till allmänna intressen. Anges med liten bokstav.

Byggklossar som används efter behov

Modellen tillhandahåller en låda med byggklossar som man väljer efter behov, vilket ger möjlighet att anpassa översiktsplanen till vad som är relevant i kommunen.

Modellen är i första hand en begreppsmodell men anger även en struktur för hur översiktsplanens kartor kan byggas upp. Illustrationskartorna är enbart illustrationer. De symboler och färger som används är inte genomarbetade förslag på ritmanér.

Vi har eftersträvat en modell som är flexibel och lättillgänglig, som ger frihet att utforma översiktsplanen efter de lokala förutsättningarna och som fungerar från regional- och mellankommunal nivå ner till fördjupningar för tätorter och stadsdelar.

Vi tar tacksamt emot synpunkter för att kunna göra modellen ännu bättre till nästa version!

Jon Resmark
jon.resmark@boverket.se
0455-35 31 85

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

Plan- och bygglag (2010:900) på Sveriges riksdags webbplats

[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/]

Plan- och byggförordning (2011:338) på Sveriges riksdags

webbplats *[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/]*

3 §

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1-5. Lag (2013:867) .

Den övergripande utvecklingsstrategin är särskilt viktig för det regionala och mellankommunala perspektivet i översiktsplanen. Det är en stor fördel om de regionala och mellankommunala frågorna kan behandlas på ett likartat sätt. Inte minst för att få en bra samordning med den regionala planeringen.

Nytt i utvecklingsstrategin version 1.0

- Möjlighet att redovisa flera framtida utvecklingsalternativ relaterat till olika tidsaspekter, med ett huvudalternativ för planerad markanvändning.
- Utrymme för generella riktlinjer som gäller hela planen
- Kommungräns, avgränsningslinje för FÖP, avgränsningslinje för stadsgräns

Exempel på attributtabel

Utvecklingsstrategikategori	Objekttyp	Nivå	Tidshorisont	Utvecklingsalternativ	Vägledning/Ställningstagande	Hållbarhetsbedömning/Nationellstrategi	LST granskningsyttrande
	Nod-stråk-område (punkt, linje, yta)	• Regional • Kommunal • Lokal	• Kort 0-4 år • Medellång 5-12 år • Lång 12+ år	1, 2, 3 etc.	Fri text	Fri text	Fri text
Bebyggelsestruktur	• Bebyggelsenoder • Bebyggelsestråk • Bebyggelseområden						
Grön- och blåstruktur	• Gröna- och blå noder • Gröna- och blå stråk • Grön- och blåområden						
Kommunikationsstruktur	• Kommunikationsnoder • Kommunikationsstråk • Kommunikationsanläggningar						
Administrativa gränser	• Kommungräns • Avgränsningslinje för FÖP • Avgränsningslinje för stadsgräns						

Exempel på attributtabel för utvecklingsstrategi. Illustration: Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

Plan- och bygglag (2010:900) på Sveriges riksdags webbplats

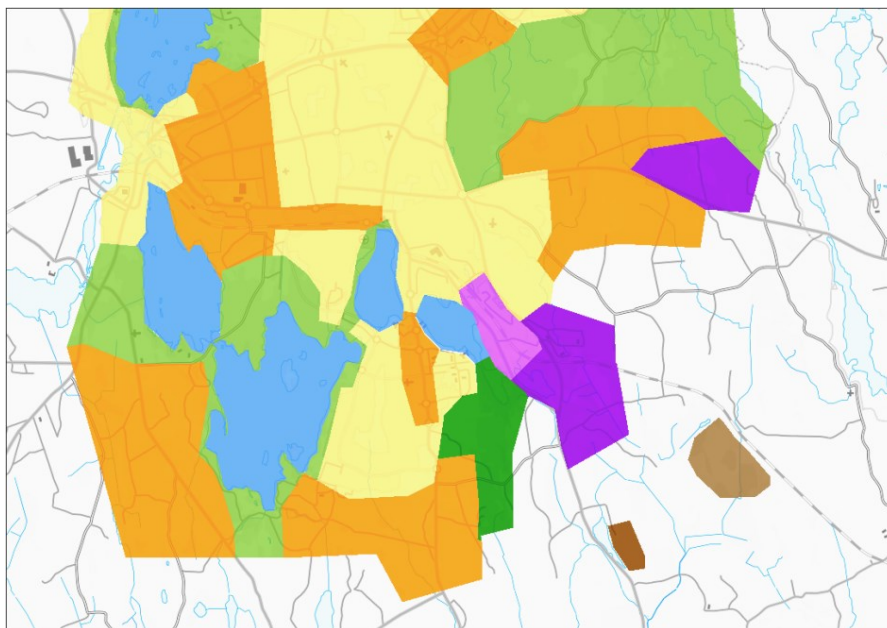
[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/]

Plan- och byggförordning (2011:338) på Sveriges riksdags

webbplats *[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/]*

Användning

Användning är en av modellens tre aspekter. Den knyter an framför allt till kraven att översiktsplanen ska redovisa grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden och att planläggning ska främja en ändamålsenlig struktur. Hela kommunen delas in i områden baserat på planerad markanvändning.

Ett exempel på hur en områdesanvändning kan se ut. Områdestyperna markeras med färg. Illustration: Boverket

Plan- och bygglag (2010:900) 2 kap 3 §

3 §

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1-5. Lag (2013:867) .

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap 5 §

5 §

Av översiktsplanen ska framgå

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
 2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras,
 3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljö kvalitetsnormer,
 4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
 5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
 6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
 7. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra, och
 8. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen. Lag (2018:1732) .
-

Områdesanvändning

Det finns sex områdestyper att välja mellan:

Stadsbygd och tätortsområden

Område med bebyggelse av stads- eller tätortsmässig karaktär, och där bostäder ingår eller kan ingå. Bebyggelsen är indelad i kvarter åtskiljda av gator, eller har en kvartersliknande struktur. Utgörs av stadsbebyggelse och stadsliknande bebyggelse som i huvudsak används för bostäder, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Trafik- och parkeringsytor, parker och fritidsanläggningar kan ingå. Bör ersätta begrepp som tätbebyggelse och blandstad. Kan användas även för relativt små tätorter. Småorter, fritidshusområden och bybildningar ingår normalt i områdestypen Landsbygd, men kan inom den områdestypen preciseras med hjälp användningsslag.

Relaterar till statistiska centralbyråns indelning i:

- Centralort
- Tätort
- Småort

Landsbygd

Område som ytmässigt främst används för areella näringar och andra landsbygdsanknutna verksamheter, men där också bostadsbebyggelse och obrukad mark (impediment) kan förekomma. Kust- och skärgårdsområden kan ingå i denna områdestyp, liksom områden som utnyttjas ekonomiskt endast i ringa omfattning. Småorter, fritidshusområden och bybildningar kan redovisas som del av landsbygden med hjälp av precisering med användningsslag.

Kan delas in i:

- Stadsnära landsbygd
- Landsbygd med god tillgänglighet
- Landsbygd med begränsad tillgänglighet

Verksamheter

Områden för verksamheter, som inte bör blandas med bostäder. Kan utgöras av

områden för verksamheter som kan vara störande, miljöpåverkande, ytkrävande eller genererar tung eller stor mängd övrig trafik. Kan även utgöras av områden som av andra skäl bör reserveras för enbart företag, exempelvis där det är stort tryck på bostadsmarknaden och det därför är angeläget att säkra näringslivets utvecklingsmöjligheter i särskilda områden. I områdestypen ingår såväl traditionella "industriområden" som stormarknadsområden och större mässområden och dylikt.

Transporter och infrastruktur

Översiktsplanen bör redovisa det övergripande transportsystemet samt viktiga anläggningar och anslutningar för teknisk försörjning och informations- och kommunikationsteknologi.

Förutom själva infrastrukturen (anläggningarna) kan det vara lämpligt att också ta med de kollektivtrafiklinjer som avses bli bestående och som är viktiga för att åstadkomma en hållbar och ändamålsenlig bebyggelsestruktur.

För preciseringar av transporter och infrastruktur används pdf:en användningsslag för precisering som finns i relaterad information.

Grönstruktur

Parker, parkliknande miljöer, naturmark i tätortsmiljö, närreklamationsområden, samt anlagda områden för fritidsaktiviteter som främst äger rum utomhus. Avser grönområde som på grund av dess stora betydelse för ett stort omland bör skiljas ut från övrig bebyggelsemiljö. Små sjöar och delar av öppen sjö kan ingå.

Under grönstruktur ryms även områden med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden, och där natur- och landskapsvård bör vara överordnad annan mark- och vattenanvändning. Områden som är viktiga att bevara och där jord- och skogsbruk och andra näringar bör bedrivas på sätt som är förenligt med natur- och landskapsvårdens intressen.

- Parker och grönområden
- Naturvärden och övergripande grön infrastruktur
- Ekosystemtjänster inkl. ytor för klimatanpassning

Vatten

Vattenområde som inte ingår i de övriga områdestyperna. Ett mindre vattenområde kan ingå såväl i grönområde, landsbygd och natur som i stadsbygd.

Preciserad användning

Vid behov – t.ex. vid en fördjupning för en tätort eller stadsdel, eller om man vill tydliggöra att en viss funktion bör finnas i ett område – kan områdesanvändningen preciseras med hjälp av ett eller flera användningsslag, ta del av listan "Användningsslag för precisering" under rubriken "Dokument" i "Relaterad information". Beteckningarna överensstämmer i huvudsak med de som används för kvartermark i detaljplan. Preciseringen görs på följande sätt:

Dominerande användning

Anges alltid – om användningen preciseras utöver områdestyper – och kan vara flera olika användningsslag om de är ungefär lika framträdande eller viktiga i området. För ett rent bostadsområde anges till exempel B (bostäder).

Annan betydande markanvändning

Anges när så anses befogat om området avses ha annan användning av betydande omfattning, utöver den dominerande. Ett landsbygdsområde med relativt tät bostadsbebyggelse och skogsmark i utkanten kan exempelvis redovisas som L1 (jordbruk) under Dominerande användning, och BL2 (bostäder, skogsbruk) under Annan betydande användning. (Alternativt kan samma område redovisas som enbart LB (areella näringar, bostäder) under Dominerande användning, med Annan betydande användning tom.)

Viktig verksamhet

Viktig verksamhet som är betydelsefull att framhålla, men som har förhållandevis liten yta eller vars lokalisering inte är bestämd, t.ex. att det ska finnas en skola i ett planerat bostadsområde.

LIS-område

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan redovisas som preciserad användning med exempelvis beteckningen B (bostäder), O (tillfällig vistelse) eller R (besöksanläggning) se mer i listan med användningsslag för precisering. Kompletteras med en vägledning om att strandskydd kan upphävas eller ges dispens enligt miljöbalken 7 kap 18 e §.

Varje område har några fasta rubriker:

Vägledning

Vägledning skrivs i löpande fri text. De bör ge tydlig vägledning för eventuella fördjupningar av översiktsplanen, för detaljplanering samt för prövning av bygglov och andra tillståndsärenden som rör mark- och vattenanvändning. Här beskriver kommunen exempelvis vilka kvaliteter man vill uppnå i ett område, om det finns förhållanden som särskilt ska beaktas, etc.

Avsikt

Med avsiktstyp anges om områdets användning avses ändras på något sätt eller fortgå som idag. Översiktsplanen ska redovisa planerad användning av mark- och vattenområden. Modellen anger därför inget sätt att redovisa pågående användning annat än i de fall den avses fortgå.

Ny/Ändrad

Nuvarande användning/funktion ersätts helt eller delvis av ny och/eller får ändrad karaktär. Exempelvis när ett tidigare obebyggt område exploateras med ny bebyggelse. Användningen ändras då från Landsbygd till Stadsbygd och tätortsområde eller Verksamheter. Ett annat exempel är när ett tidigare industriområde omvandlas till blandstad med bostäder, handel och kontor, d.v.s. användningen ändras från Verksamheter till Stadsbygd och tätortsområde. Även områden som avses skyddas som naturreservat eller dylikt hör till denna avsiktstyp. Hittillsvarande användning upphör då eller får endast bedrivas så att områdets skyddsvärden bevaras. Användningen ändras då från Landsbygd till Grönstruktur.

Oförändrad

Pågående mark- och vattenanvändning fortsätter i huvudsak som hittills. Viss

förändring som inte påverkar områdets användning eller karaktär i stort – exempelvis förtätning i relativt liten omfattning – kan dock få förekomma.

Tidshorisont

För att etappindela planen kan tidshorisont användas.

Kort sikt

Cirka 0-4 år. Sådana projekt och åtgärder som beräknas bli påbörjade eller åtminstone planlagda innan översiktsplanen måste tas upp för bedömning av om den fortfarande är aktuell.

Medellång sikt

Cirka 5-12 år. Sådana projekt och åtgärder som bedöms kunna påbörjas eller planläggas inom andra eller tredje mandatperioden efter översiktsplanens antagande. Alternativt är beroende av innevarande nationell plan för transportsystemet.

Lång sikt

Mer än cirka 12 år. Kan till exempel vara planer som är beroende av objekt som inte ännu finns med i aktuell nationell plan för transportsystemet.

Nivå

Regional

Kommunal

Lokal

Hållbarhetsbedömning/ Nationell strategi

Redovisar argument eller dokumentation från hållbarhetsbedömning samt hur den nationella strategin för fysisk planering och bostadsförsörjning beaktas.

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Om det finns kvarvarande synpunkter från länsstyrelsens granskningsyttrande så redovisas de här.

Nytt i användning version 1.0

- Stadsbygd relateras till SCB:s begrepp centralort, tätort och småort. Områdestypen benämns STADSBYGD OCH TÄTORTSOMRÅDEN
- Ny områdestyp GRÖNSTRUKTUR, Grönområde och Natur slås samman till ett område tillsammans med Grönstråk och vattenstråk.
- Transportsystemet lyfts till ny områdestyp TRANSPORTER OCH INFRASTRUKTUR, dit lokaliseras även tekniskinfrastruktur och IKT.
- Nya kolumner för hållbarhetsbedömning/nationell strategi och kvarvarande synpunkter från länsstyrelsens granskningsyttrande.
- Centrum som ny kategori i listan med preciserad användning

Exempel på attributtabel

Områdestyp	Innefattar områden som är till för:	Preciserad markanvändning	Avsikt	Tids-horisont	Vägledning/Ställnings-taganden	Hållbarhets-bedömning/Nationell strategi	LST granskning-yttrande
		Enligt lista preciserad användning (alt. HILUCS)	<ul style="list-style-type: none"> Ny/ändrad Oförändrad 	<ul style="list-style-type: none"> Kort 0-4 år Medel 5-12 år Lång 12+ år 	Fri text	Miljömässig-social-samhälls-ekonomisk alt. Nationell strategi	Fri text
1. STADSBYGD OCH TÅTORTSOMRÅDEN	<ul style="list-style-type: none"> Centralort Tätort Småort 						
2. LANDSBYGD	<ul style="list-style-type: none"> Stadsnära landsbygd Landsbygd med god tillgänglighet Landsbygd med begränsad tillgänglighet 						
3. VERKSAMHETER	<ul style="list-style-type: none"> Omgivningspåverkande Trafikgenererande 						
4. TRANSPORTER OCH INFRASTRUKTUR	<ul style="list-style-type: none"> Transporter IKT Teknisk försörjning 						
5. GRÖNSTRUKTUR	<ul style="list-style-type: none"> Parker och grönområden Naturvärden och övergripande grön infrastruktur Ekosystemtjänster inkl. ytor för klimatanpassning 						
6. VATTEN	<ul style="list-style-type: none"> Generell användning vatten 						

Exempel på en attributtabel för aspekten användning. Illustration: Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

Plan- och bygglag (2010:900) på Sveriges riksdags webbplats

[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/]

Plan- och byggförordning (2011:338) på Sveriges riksdags

webbplats [http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/]

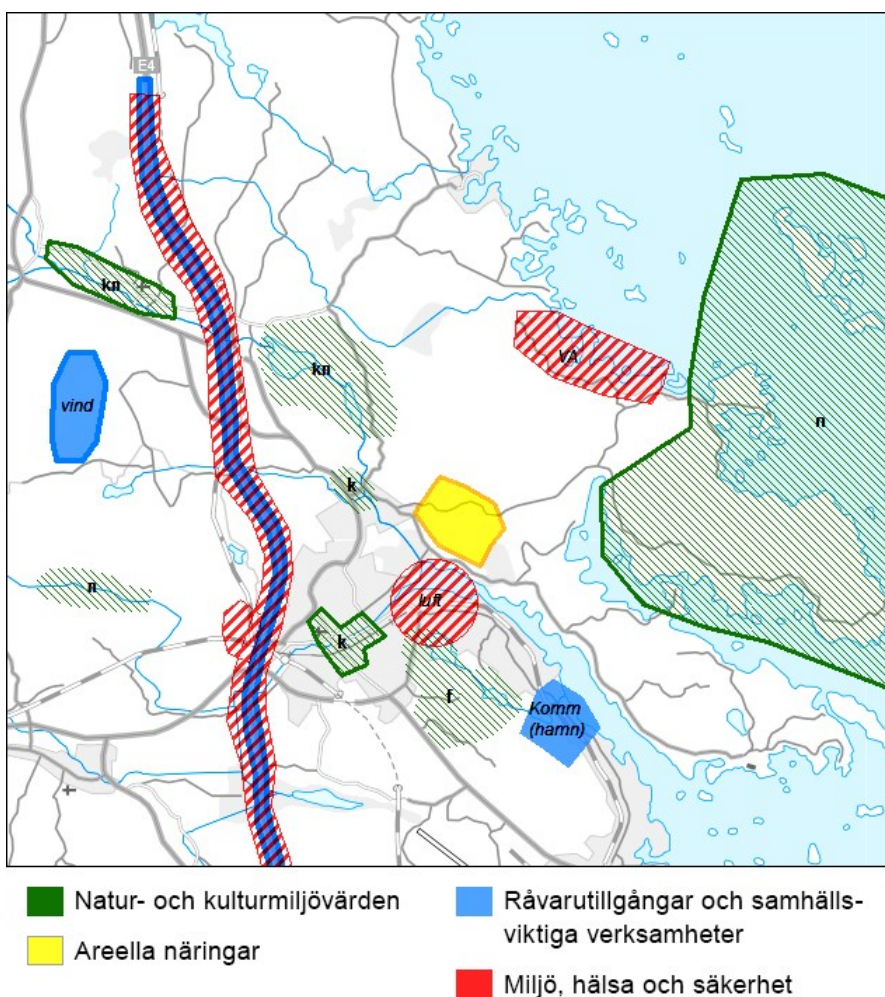
Dokument

"Användningsslag för precisering av mark- och vattenanvändning" finns som pdf i Relaterad information

38 kB

Värden och hänsyn

Värden och hänsyn är en av modellens tre aspekter. Områden med särskilda kvaliteter eller andra förhållanden som det bör tas hänsyn till vid exempelvis detaljplanering och bygglovprövning pekats ut. För varje område anges vilken typ av värde som finns eller vilken hänsyn som bör tas. Om värdet är av riksintresse ska detta anges och framgå av kartan.

Ett exempel på hur hänsyn kan redovisas på karta. Illustration: Boverket

Aspekten hänsyn knyter an till plan- och bygglagens bestämmelse att kommunen i översiktsplanen ska redovisa hur man avser att ta hänsyn till allmänna intressen enligt 2 kapitlet plan- och bygglagen vid beslut om användningen av mark- och vatten. Aspekten användning redovisar kommunens ställningstagande när det gäller avvägningar och prioritering mellan allmänna intressen.

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap 4 §

4 §

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa sin bedömning av hur skyldigheten att enligt 2 kap. ta hänsyn till allmänna intressen vid beslut om användningen av mark- och vattenområden kommer att tillgodoses. I redovisningen ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken anges särskilt.

Om en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken inte ska göras, ska kommunen i översiktsplanen redovisa skälen för sin bedömning i den frågan.

Krävs en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken, ska kommunen redovisa miljökonsekvenser i planen på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken. Lag (2017:965) .

Byggande och andra förändringar i mark- och vattenanvändningen behöver inte vara oförenliga med ett annat allmänt intresse. Hänsynsområden kan därför överlappa exempelvis ett område för ny stadsbygd och tätortsområde i aspekten användning.

Är det ett riksintresseområde måste utbyggnaden ta sådan hänsyn att dess värden inte påtagligt skadas. Samtliga riksintresseområden måste redovisas. Riksintressen där kommunen har avvikande syn på utbredningen särredovisas i värde- och hänsynskartan med redovisning av såväl kommunens förslag till utbredning som statens föreslagna avgränsning.

Hänsynsområdena i översiktsplanen kan vara ett resultat av en kartläggning och analys av de allmänna intressena i enlighet med vad som beskrivs i [Process för översiktsplan/Underlag och analyser](#).

Fyra värde- och hänsynskategorier med specifika typer enligt lista

För varje hänsynsområde anges värde- och hänsynskategori, typ, om området är av riksintresse samt vägledning.

Det finns fyra hänsynskategorier: **natur- och kulturvärden, areella näringar, råvarutillgångar och samhällsviktiga funktioner** samt **miljö, hälsa och säkerhet**. Flera av hänsynstyperna är direkt kopplade till hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Natur- och kulturmiljövärden

Område med värden som kräver att särskild hänsyn bör eller ska (om det är riksintresse) tas till dess natur- eller kulturmiljövärden i enlighet med miljöbalkens 3 eller 4 kapitel.

Naturvård

Mark- och vattenområde där särskild hänsyn bör eller ska tas till områdets naturvärden enligt miljöbalkens 3 kap 6 §.

Kulturmiljövård

Mark- och vattenområde där särskild hänsyn bör eller ska tas till den värdefulla kulturmiljön enligt miljöbalkens 3 kap 6 §.

Friluftsliv

Mark- och vattenområde där särskild hänsyn bör eller ska tas till det friluftslivets intressen enligt miljöbalkens 3 kap 6 §.

Ekologi

Mark- och vattenområde där särskild hänsyn bör tas till den ekologiskt känsliga naturmiljön enligt miljöbalkens 3 kap 3 §.

Opåverkat

Mark- och vattenområde som är stort och där särskild hänsyn bör tas till att området är förhållandevis opåverkat av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön enligt miljöbalkens 3 kap 2 §.

Rörligt friluftsliv

Område där natur- och kulturvärdena inte får påtagligt skadas och där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön enligt miljöbalkens 4 kap 1,2 §§.

Obruten kust

Område där natur- och kulturvärdena inte får påtagligt skadas och där sådana större anläggningar som avses i miljöbalken 17 kap. 1 § 1 och 4 a § 1–11 inte komma får till stånd enligt miljöbalkens 4 kap 1, 3 §§.

Högexploaterad kust

Område där natur- och kulturvärdena inte får påtagligt skadas och där fritidsbebyggelse i huvudsak får komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse och där vissa större anläggningar som räknas upp i miljöbalken 17 kap 1 § 1 och 4a § 1-6, 9 och 10 får komma till stånd endast på platser där liknande anläggningar redan finns enligt miljöbalkens 4 kap 1, 4 §§.

Obrutet fjäll

Område där natur- och kulturvärdena inte får påtagligt skadas och där bebyggelse och anläggningar får komma till stånd endast om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet. Andra åtgärder inom områdena får vidtas endast om det kan ske utan att områdenas karaktär påverkas enligt miljöbalkens 4 kap 1, 5 §§.

Skyddade vattendrag

Vattendrag där natur- och kulturvärdena inte får påtagligt skadas och där vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras enligt miljöbalkens 4 kap 1, 6 §§.

Nationalstadspark

Område där natur- och kulturvärdena inte får påtagligt skadas och där ny bebyggelse och nya anläggningar får komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas enligt miljöbalkens 4 kap 1, 7 §§.

Natura 2000

Område som utpekats som s.k. Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2, och där natur- och kulturvärdena inte får påtagligt skadas enligt miljöbalkens 4 kap 1, 8 §§.

Areella näringar

Område med värden där särskild hänsyn bör eller ska (om det är riksintresse) tas till att det är särskilt betydelsefullt för areella näringar i enlighet med miljöbalkens 3 kapitel.

Jordbruk

Område där särskild hänsyn bör tas till jordbrukets intressen enligt miljöbalkens 3 kap 4 §.

Skogsbruk

Område där särskild hänsyn bör tas till skogsbrukets intressen enligt miljöbalkens 3 kap 4 §.

Rennäring

Område där särskild hänsyn bör eller ska tas till rennäringens intressen enligt miljöbalkens 3 kap 5 §.

Vattenbruk

Område där särskild hänsyn bör tas till dess goda förutsättningar för fiskodling eller annat vattenbruk enligt miljöbalkens 3 kap 5 §.

Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter

Område som innehåller viktiga råvarutillgångar eller är särskilt lämpliga för samhällsviktiga verksamheter och där möjligheten att utnyttja respektive driva dessa bör eller ska (om det är riksintresse) värnas enligt miljöbalkens 3 kapitel.

Utvinning

Område som innehåller värdefulla ämnen och material och där möjligheterna att utvinna dessa bör eller ska värnas enligt miljöbalkens 3 kap 7 §.

Industri

Område särskilt lämpligt för anläggning industriell produktion och där möjligheten att utnyttja området för sådant ändamål bör eller ska värnas enligt miljöbalkens 3 kap 8 §.

Energiproduktion

Område särskilt lämpligt för anläggning för energiproduktion och där möjligheten att utnyttja området för sådant ändamål bör eller ska värnas enligt miljöbalkens 3 kap 8 §.

Energidistribution

Område särskilt lämpligt för anläggning för energidistribution och där möjligheten att utnyttja området för sådant ändamål bör eller ska värnas enligt miljöbalkens 3 kap 8 §.

Kommunikationer

Område särskilt lämpligt för kommunikationsanläggning och där möjligheten att utnyttja området för sådant ändamål bör eller ska värnas enligt miljöbalkens 3 kap 8 §.

Vattenförsörjning

Område särskilt lämpligt för anläggning för vattenförsörjning och där möjligheten att utnyttja området för sådant ändamål bör eller ska värnas enligt miljöbalkens 3 kap 8 §.

Avfallshantering

Område särskilt lämpligt för avfallsanläggning och där möjligheten att utnyttja området för sådant ändamål bör eller ska värnas enligt miljöbalkens 3 kap 8 §.

Försvar

Område som bör skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen, eller som ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av totalförsvarets anläggningar enligt miljöbalkens 3 kap 9 §.

Miljö, hälsa, säkerhet

Områden där särskild hänsyn bör tas till att där råder eller kan råda förhållanden som negativt kan påverka miljön eller människors hälsa och säkerhet.

Buller

Område där särskild hänsyn bör tas till att området är eller kan vara påverkat av buller.

Luftkvalitet

Område där särskild hänsyn bör tas till att området är eller kan vara påverkat av lukt eller andra luftföroreningar.

Vattenkvalitet

Område där särskild hänsyn bör tas till att området är eller kan vara påverkat av vattenföroreningar.

Olycksrisk

Område där särskild hänsyn bör tas till risken för explosion, gasutsläpp och andra olyckor

Översvämning

Område där särskild hänsyn bör tas till risken för översvämning.

Erosion

Område där särskild hänsyn bör tas till risken för ras, skred eller stranderosion.

Förorenad mark

Områden där särskild hänsyn bör tas till att marken i området är eller kan vara förorenad.

Dåliga grundförhållanden

Områden där särskild hänsyn bör tas till att området helt eller delvis kan bestå av mark som gör att det kan vara olämpligt att bebygga, eller där särskilda åtgärder måste vidtas för att ny bebyggelse ska kunna komma till stånd.

Övriga olägenheter

Övriga olägenheter som kan påverka människors hälsa. Som exempelvis smittspridning, strålning, värmestrålning och dammning.

Närhet till Seveso-verksamhet

Detaljplanekrav enligt PBL 4 kap. 2 § på grund av närhet till Seveso-verksamheter

Nytt i värden och hänsyn version 1.0

- Riksintressen där kommunen har avvikande syn på utbredningen sårredovisas i hänsynskartan med redovisning av såväl kommunens förslag till utbredning som statens föreslagna avgränsning.
- Ytterligare hänsynsområden relaterat till industristörningar och Seveso-verksamheter

Exempel på attributtabell

Värde- och hänsynskategori	Typ 3 och 4 kap. miljøbalken	Riksintresse	Vägledning/ Ställningstagande	LST granskningsyttrande
1. Natur- och kulturmiljövården	Naturvård Kulturmiljövård Fritidsliv Ekologi Opäverkat Rörligt fritidsliv Obruten kust Högexponerad kust Obrutet fjäll Skyddade vattendrag Nationalstadspark Natura 2000	Ja/Nej	Fri text	
2. Areella näringar	Jordbruk Skogsbruk Reindring Vattenbruk			
3. Råvarutillgångar och samhällsviktiga funktioner	Utvinnning Industri Energiproduktion Energidistribution Kommunikationer Vattenförsörjning Avfallshantering Försvar			
4. Miljö, hälsa och säkerhet	Buller Luftkvalitet Vattenkvalitet Olycksrisk Översvämning Erosion Förorenad mark Dåliga grundförhållanden VA-problem Övriga olägenheter (smittspridning, strålning, värmestrålning, damm) Närhet till Sevesoverksamhet (Detaljplanekrav enligt PBL 4 kap. 2 §)			
Riksintressen, ändrad utbredning	Redovisar ursprunglig utbredning samt ny föreslagen utbredning	-	Motivering	

Exempel på Attributtabell värden och hänsyn. Illustration: Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

Plan- och bygglag (2010:900) på Sveriges riksdags webbplats

[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/]

Plan- och byggförordning (2011:338) på Sveriges riksdags

webbplats *[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/]*

Miljöbalk (1998:808) på Sveriges riksdags webbplats

[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Miljobalk-1998808_sfs-1998-808/?bet=1998:808]